

nzz

Nacionalna zaklada za znanost

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2007.

[2007]

[Godišnjim izvješćem 2007. obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2007. godine. Ovaj dokument ili njegovi dijelovi ne smiju se reproducirati ili distribuirati u bilo kojem obliku bez prethodne suglasnosti Zaklade.]

PREGLED AKTIVNOSTI U 2007. GODINI

Siječanj

U skladu sa svojim strateškim vrijednostima ulaganja u ljude koji mogu preuzeti liderstvo u istraživanjima i u razvoju područja u kojima Hrvatska želi razvijati gospodarstvo temeljeno na znanju, Zaklada je 2007. godine raspisala natječaj *EMBO potpora za uspostavu laboratorija*. Evaluaciju prijava provodi EMBO, *European Molecular Biology Organization*, a Zaklada će podržati jednog uspješnog kandidata.

Razvoj i stalno unaprjeđenje mehanizama osiguranja kvalitete osnovno je načelo rada Zaklade. Sukladno tome, razrađen je plan aktivnosti te su definirani koraci prema kojima će se kroz tu aktivnost razvijati procedure, dokumenti i sustavi - osnova evaluacijske procedure i nadgledanja projektnih aktivnosti.

Zaklada je u 2006. godini uložila 14.506.845,00 kuna u 62 uspješna projekta, čime je postotak prolaznosti bio 59%.

Veljača

Svojim programima Zaklada podržava znanstvene aktivnosti na svim visoko obrazovnim razinama. Programima *Nagrada ZNANOST i Idejno rješenje skulpturalnog obilježja nagrade ZNANOST* osigurava se prepoznavanje, promocija i nagrađivanje mladih i talentiranih studenata – autora znanstvenih i umjetničkih radova. Svaki od tri dobitnika nagrade ZNANOST 2007. primit će skulpturu Nagrada ZNANOST 2007. – Kaleidoskop, rješenje koje simbolizira organizirani kaos, s teksturom informatičkog pisma na vanjskoj valjkastoj površini - simbolom znanosti, mladosti i stvaralaštva.

Ožujak

Od ukupno 28 prijava pristiglih na natječaj *Nagrada ZNANOST* odabrana su tri dobitnika nagrade u 3 kategorije – za područje prirodnih i biomedicinskih, tehničkih i biotehničkih te društvenih i humanističkih znanosti. Cilj je dodjele nagrade ZNANOST poticati znanstvenoistraživački rad studenata na dodiplomskom i diplomskom studiju. Nagrada ZNANOST je prvi korak u prepoznavanju i isticanju budućih znanstvenika, ali i značajan korak u popularizaciji znanstvenih istraživanja i aktivnosti.

S ciljem razvoja suradnje s ustanovama članicama Međunarodnog savjeta Zaklade, u ožujku je organiziran posjet Švicarskoj nacionalnoj zakladi za znanost (*Swiss National Science Foundation, SNSF*) u Bernu. S predsjednikom SNSF-a dogovoren je razvoj suradnje i zajedničkih programa.

Travanj

Nakon završetka projektnih aktivnosti u okviru određenog programa Zaklada znanstvenu i širu javnost upoznaje s primjerima dobre prakse predstavljajući i objavljujući sve projektne rezultate, iskustva i preporuke.

Početkom travnja, u suradnji s voditeljima podržanih projekta, organizirana je radionica „Združeni studiji“ te usporedno objavljena istoimena publikacija. Nakon radionice i prezentacija voditelja projekata te hrvatskih i stranih pozvanih predavača, definirani su zaključci u kojima je utvrđena potreba detaljne razrade sustava akreditacija združenih studijskih programa, pravnog sustava za organizaciju takvih studija i prilagodba nacionalne regulative. Prednosti združenih studija izražene su i za studente kroz mogućnost stjecanja akademskog i kulturnog iskustva u inozemstvu, i za ustanovu u proširenju kompetencija i resursa. Takvi studiji moraju stoga postati sastavni dio institucijskih strategija razvoja.

Krajem mjeseca, publikacija „Kvaliteta u visokom obrazovanju“ i istoimena radionica, prikazale su rezultate tog programa Zaklade. Zaključci ove radionice naglašavaju potrebu sustavnog i stručnog pristupa te profesionalizma u osiguravanju kvalitete što podrazumijeva osposobljavanje svih djelatnika u visokom obrazovanju, od administrativnog do nastavnog osoblja. Osposobljavanjem ljudi za osiguravanje kvalitete stvara se društveni kapital koji se temelji na kulturi kvalitete što je preduvjet promicanja izvrsnosti. Zaklada će sukladno pokrenuti programe kojima će se potaknuti ponajprije znanstvenici iz društvenih i humanističkih znanosti u istraživanju razvoja obrazovanja, novih paradigmi učenja i podučavanja te kulture kvalitete.

Svibanj

Na Drugom kongresu hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva, u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, predstavljeni su programi i politika financiranja programa Zaklade. Povodom završetka Kongresa, Ministar znanosti, obrazovanja i športa, predsjednici Nacionalnog vijeća za znanost i Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje te rektori svih sveučilišta donijeli su i svečano potpisali izjavu u kojoj se, između ostalog, naglašava potpora programima Zaklade te potpori koju Zaklada pruža znanstvenicima – povratnicima kroz svoje financijske instrumente.

Upravni je odbor Zaklade prepoznao važnost ulaganja u područje priljeva mozgova definirajući ga kao povećanje znanja i kompetencija kao i ljudi koji posjeduju znanje te je u svibnju otvorio nove rokove za prijavu na programe *Gost*, *Senior* i *PostDoc*. Uz ove programe, otvoren je i program *Povratnik*, a kroz program je od njegovog otvaranja podržano 5 projekta sa 3.415.500,00 kuna. Programom je omogućen povratak i uspostava laboratorija hrvatskim znanstvenicima–povratnicima, ali i uključivanje stranih znanstvenika na projekte u Republici Hrvatskoj.

Lipanj

Hrvatski sabor prihvatio je Godišnje izvješće za 2006. godinu te iskazao potporu radu i aktivnostima Zaklade.

Po isteku četverogodišnjeg mandata članovi Upravnog odbora izabrani su u novi mandat. Članovi su Upravnog odbora na svojoj sjednici za predsjednika, po drugi put, izabrali prof. dr. sc. Peru Lučina, a za njegove zamjenike prof. dr. sc. Dunju Brozović Rončević i akademika Zvonka Kusića.

Hrvatsko društvo prošlo je niz tranzicija koje zahtijevaju kontinuirano praćenje i istraživanje, ponajprije u području društvenih znanosti. Europska znanstvena zaklada (*European Science Foundation*, ESF) je 2001. godine pokrenula program Europsko društveno istraživanje (*European Social Survey*, ESS) sa svrhom kontinuiranog praćenja promjena u društveno-političkim stavovima i vrijednostima građana europskih zemalja. Istraživanje je međukulturalno i provodi se u više od 20 europskih država. Kako bi se hrvatskim znanstvenicima u području društvenih znanosti omogućilo sudjelovanje u 4. krugu istraživanja *ESS-a*, Zaklada je pokrenula program *Europsko društveno istraživanje* i imenovala hrvatskog predstavnika u Znanstvenom savjetu (*Scientific Advisory Board*) programa.

Srpanj

Područje reforme visokog obrazovanja jedno je od strateških područja Zaklade. U okviru tog područja Zaklada je pokrenula nekoliko programa koji su za cilj imali pružiti potporu hrvatskim sveučilištima i znanstvenim ustanovama u implementaciji Bolonjskog procesa. Podrška ustanovama osigurana je kroz financijske instrumente te publikacije i radionice. Prateći implementaciju Bolonjskog procesa u Hrvatskoj, Zaklada je pokrenula program *Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja* čiji je cilj omogućiti i potaknuti izradu institucijskih strategija za uvođenje ishoda učenja, prilagodbu regulative i izradu institucijskog vodiča za definiranje mjerljivih ishoda učenja te osposobljavanje nastavnika i akademskog osoblja. Ovim programom potiče se daljnji nastavak reforme obrazovanja na svim razinama visokog obrazovanja.

Kolovoz

Kako bi i vizualni identitet odražavao aktivnosti i misiju Zaklade, logotip je izmijenjen uz zadržavanje forme kockice prvog logotipa, a novo rješenje predočava tri segmenta rada Zaklade: znanstveno istraživanje, visoko obrazovanje i tehnologiju. Istraživanje je predstavljeno različitim mogućnostima slaganja kockica logotipa, visoko školstvo kroz rast i mogućnost okomitog slaganja kockica, dok tehnologiju simbolizira otvoreni pristup kreativnim rješenjima.

Nakon redizajna logotipa, koji podrazumijeva i korištenje kratice NZZ, osmišljena su nova grafička rješenja obrazaca i tekstova natječaja Zaklade. Stvaranje vizualnog identiteta Zaklade osigurat će prepoznatljivost kroz jednostavne i upotrebljive strukture. Time je završeno i vizualno uređenje novih mrežnih stranica Zaklade koje su, uz redizajn, ponudile i novu strukturu te su kontinuirani jasan i pravovremeni izvor informacija o natjecajima i aktivnostima Zaklade.

Rujan

Kao dio sustava osiguravanja kvalitete rada Upravni je odbor prihvatio dva datuma godišnje za rokove prijave na programe Zaklade - 15. travnja i 15. listopada. Taj način prijave Zaklada je počela primjenjivati od roka 15. listopada 2007. Na rokove prijave u 2007. godini, a koji su bili raspisani do listopada 2007. godine, prijavljen je 41 projekt.

Razvoj stručne terminologije u hrvatskom jeziku pod utjecajem je brzog i nekontroliranog prodora tuđica. Nekritičko prihvaćanje posuđenica kojima se imenuju nove pojave, što je često u stručnoj terminologiji, vodi ka velikom broju stranih riječi što ugrožava međunarodni status hrvatskog jezika kojega je potrebno jačati upravo izgradnjom nazivlja pojedinih struka. Iz tog je razloga Upravni odbor Zaklade pokrenuo program *Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja* koji će omogućiti uspostavljanje sustava kojim će se organizirano pratiti razvoj pojedinih struka i poticati znanstvenike na stvaranje hrvatskog nazivlja u područjima kojima se bave.

Listopad

Na drugi rok za prijavu na programe Zaklade prijavljena su 24 projekta. Panel evaluacije održane su unutar mjesec dana od roka za prijavu.

Kako bi se povećao broj znanstvenika uključenih u evaluacije, u listopadu je otvoren upis za bazu evaluatora. Uz bazu evaluatora, razrađen je i niz popratnih dokumenata koji omogućuju odabir najboljih evaluatora iz baze. Pozivi za upis u bazu evaluatora oglašeni su za hrvatske i strane znanstvenike.

Studeni

Na 34. godišnjoj skupštini Europske znanstvene zaklade (ESF), Zaklada je postala punopravnom članicom ove prestižne znanstvene organizacije. U okviru programa *Potpore uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a* Zaklada od 2005. godine omogućuje hrvatskim znanstvenicima uključivanje u *Programe istraživačkih umrežavanja i programe EUROCORES*.

U Zagrebu je održan prvi bilateralni simpozij "*Field Theory, Non-commutative Geometry and Strings*", organiziran u suradnji s Njemačkom znanstvenom zakladom (DFG). Simpozij, na kojem su sudjelovali brojni znanstvenici s područja teorijske fizike, bio je važan korak u jačanju suradnje hrvatskih i njemačkih znanstvenika te razvoju zajedničkih projekata.

Prosinac

U prosincu je organiziran okrugli stol „Mobilnost i priljev mozгова“ kako bi se znanstvena i šira javnost upoznala s rezultatima programa Zaklade raspisanih u okviru ovog područja, ali i kako bi se, kroz rasprave i konkretne korake, olakšao dolazak znanstvenika u Hrvatsku. Svi odobreni projekti i njihovi voditelji predstavljeni su u tiskanom Glasniku broj 5 koji je podijeljen na radionici.

Dругу godinu zaredom, Zaklada nagrađuje po jednog uspješnog kandidata u okviru programa *EMBO potpora za uspostavu laboratorija*. Dobitnik potpore za 2007. godinu je dr. sc. Bojan Žagrović, koji je nakon međunarodne evaluacijske procedure zauzeo je visoko deveto mjesto među 57 prijavljenih.

Kako bi se potaknulo osnivanje istraživačkih grupa čiji su voditelji mladi istraživači koji su svojim dosadašnjim rezultatima pokazali sposobnost generiranja novih ideja i njihovu uspješnu realizaciju, pokrenut je program *Uspostavne potpore*. Tim programom Zaklada namjerava osigurati prepoznavanje i isticanje mladih kandidata s najmanje 2 godine poslijedoktorskog iskustva, a koji zadovolje kriterije detaljnog i zahtjevnog evaluacijskog postupka. Zaklada će dodijeliti po jednu uspostavnu potporu za svako znanstveno područje.

UVOD

S povećanjem broja projekata koje Zaklada financira, posebice onih koje podržava sa značajnim sredstvima, nameće se i važnost procedura koje će s jedne strane omogućiti provedbu projekata u skladu s temeljnim dokumentima i načelima rada Zaklade, a s druge strane olakšati administrativni rad. Kompetitivna evaluacija kakvu provodi Zaklada temelji se na osiguranju objektivne evaluacijske procedure čiji su rezultati temelj odluke o prihvaćanju ili odbijanju projekta. Stoga su, u okviru sustava osiguranja kvalitete rada Zaklade, razrađeni dokumenti i procedure kojima se osiguravaju navedeni procesi. Aktivnosti Zaklade, posebice one vezane uz programe, kao i razvoj njenih internih dokumenata usklađene su s praksama i iskustvima srodnih europskih zaklada. U 2007. godini Zaklada je nastavila s razvojem međunarodnih aktivnosti kroz programe koje smo razvili s inozemnim ustanovama i s uspostavljanjem novih suradnji.

U tekstu koji slijedi predstaviti ćemo rad i aktivnosti Zaklade, pristup koji Zaklada gradi u cilju prepoznavanja i izdvajanja najboljih projekata i njihovog održavanja te praćenja, prikupljanja osnovnih statističkih informacija o programima Zaklade, kao i sve ostale aktivnosti.

ZAKLADA U 2007.

Prve programe Zaklada je otvorila 2004. godine u okviru područja Reforme visokog obrazovanja i Priljeva mozgova, a sukladno Strateškom planu 2004. – 2008. Od osnutka, Zaklada je otvorila 20 programa od kojih je u 2007. godini čak 13 bilo otvoreno za prijavu. Svim otvorenim programima Zaklade promiču se ulaganja u strateška područja koja je Upravni odbor odredio svojim Strateškim planom. Svi programi Zaklade prikazani su na slici 4.

1. Programi Zaklade

1.1. PODRUČJE FINANCIRANJA - POTPORA REFORMI VISOKOG OBRAZOVANJA

Programima raspisanim u okviru ovog područja Zaklada pruža podršku ustanovama u primjeni i razvoju uvjeta za provođenje koraka Bolonjskog procesa. U okviru ovog područja, od 2005. godine, pokrenuto je pet programa.

U 2006. godini u tom je području otvoren program *Integrirano sveučilište i integrirani sustav tercijarnog obrazovanja*, a 2007. programi *Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja* i *Modeli financiranja studija*. Za programe *Modeli financiranja studija* i *Ishodi učenja* natječaj za prijavu je otvoren i u 2008.

2005. otvoreni su programi *Uspostavljanje programa III ciklusa (doktorskih studija)*, *Izgradnja institucijskih mehanizama za osiguranje kvalitete* i *Uspostavljanje programa združenih studija*

2006. otvoren je program *Integrirano sveučilište*

2007. otvoreni su programi *Ishodi učenja I* i *Modeli financiranja studija*.

1.1.1. Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja

Ishodi učenja i „pristupi temeljeni na ishodima učenja“ izravno se odražavaju na stvaranje kurikuluma, nastavu, učenje i ocjenjivanje te na osiguravanje kvalitete. Ishod učenja može se definirati kao pisani iskaz o tome što uspješan student treba moći uraditi na kraju studijskog predmeta/modula/jedinice ili po dobivenoj kvalifikaciji. U skladu s trendovima u ostalim europskim zemljama Zaklada ovim natječajem podupire hrvatska sveučilišta, javne institute, fakultete, veleučilišta, visoke škole, strukovne udruge, državne agencije i nevladine organizacije u utvrđivanju institucijskih politika za provođenje visokog obrazovanja temeljenog na ishodima učenja.

Za financiranje projekata u okviru ovog programa predviđeno je 2.000.000,00 kuna, a najveći traženi iznos po projektu može biti do 300.000,00 kuna. Prvi rok za prijavu na ovaj natječaj bio je 15. listopada 2007. godine, a od četiri prijavljena projekta prihvaćena su tri. Idući rok za prijavu je 15. travnja 2008. godine.

1.1.2. Modeli financiranja studija

Natječaj za program *Modeli financiranja studija* pokrenut je u suradnji sa Savjetom za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja i Agencije za znanost i visoko obrazovanje kako bi se u Hrvatskoj pronašao najbolji model za financiranje preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studenata. Školarine se najčešće koriste u kombinaciji s nekom vrstom subvencija ili sustavom kreditiranja. Bitno je utvrditi plaćanje školarina na način i pod uvjetima koji ne bi predstavljali prepreku potencijalnim studentima slabijeg imovinskog stanja za uključivanje u visoko obrazovanje. Najviši financijski iznos kojim se može financirati jedan projekt jest 100.000,00 kuna, a za provedbu programa predviđen je ukupni proračun od 300.000,00 kuna. Prvi rok za prijavu bio je u listopadu 2007., no prijava nije bilo. Sljedeći rok za prijavu je u travnju 2008.

1.1.3. Integrirano sveučilište i integrirani sustav tercijarnog obrazovanja

Sukladno Zakonu o znanosti i visokom obrazovanju koji je Sabor Republike Hrvatske donio 2003. godine izrađen je strateški i legislativni okvir za reforme unutar sustava znanosti i visokog obrazovanja. Zakonom je predviđena i integracija sveučilišta koja se trebala provesti u nekoliko koraka, ponajprije kroz funkcionalnu, a potom i pravnu integraciju. Upravni odbor je stoga otvorio natječaj *Integrirano sveučilište* na koji su se mogli prijaviti stručno-znanstveni timovi iz Hrvatske i inozemstva te znanstvene ili obrazovne ustanove s ciljem osposobljavanja istraživačke grupe u Hrvatskoj u razvoju ekspertize na području politike visokog obrazovanja.

Po završetku projekta, slijedom provedenog istraživanja, voditelji projekta predstaviti će organizacijsko-pravni okvir integriranja sveučilišta te model povećanja učinkovitosti tercijarnog obrazovanja u Hrvatskoj. Rezultati programa bit će dostupni sredinom 2008. godine.

1.1.4. Pregled područja Potpora reformi visokog obrazovanja

U području financiranja Potpora reformi visokog obrazovanja raspisana su u 2007. godini dva natječaja koji imaju rokove za prijavu i u 2008. godini. U sljedećoj tablici prikazan je pregled troškova programa otvorenih u ovom području.

Tablica 1. Pregled troškova programa Potpora reformi visokog obrazovanja

Program	Broj prijavljenih projekata	Broj financiranih projekata	Planirano (kn)	Odobreno projekti (kn)	Razlika (kn)
Ishodi učenja	4*	3	2.000.000,00	843.000,00	1.157.000,00
Modeli stipendiranja	0*	0	300.000,00	0,00	300.000,00
Integrirano sveučilište	2	1	1.500.000,00	300.000,00	1.200.000,00
Ukupno	6	4	3.800.000,00	1.143.000,00	1.657.000,00

* program ima sljedeći rok za prijavu 15. travnja 2008.

1.2. PODRUČJE FINANCIRANJA - PRILJEV MOZGOVA

Upravni je odbor Zaklade u svom Strateškom planu 2004.-2008. fokusirao područje priljeva mozgova kao strateško područje ulaganja i pokretanja financijskih instrumenata. Pritom, pojam „priljev mozgova” podrazumijeva povećanje znanja i broja ljudi koji posjeduju znanje, a uključuje međunarodnu razmjenu znanja, kao i mobilnost istraživača i akademskog osoblja.

2004. otvoreni su programi, Gost, Senior i PostDoc

2006. otvoren je program Povratnik

2007. otvoren je program Uspostavne potpore

1.2.1. Uspostavne potpore

Upravni je odbor Zaklade objavio natječaj Uspostavne potpore u prosincu 2007. godine, s ciljem ubrzanja uspostave samostalne istraživačke karijere mladih hrvatskih i stranih znanstvenika u Hrvatskoj. Osnovni cilj je potaknuti osnivanje istraživačkih grupa s modernim i međunarodno kompetitivnim problematikama čiji su voditelji mladi znanstvenici koji su svojim dosadašnjim postignućima pokazali sposobnost generiranja novih ideja te njihove uspješne realizacije. Očekujemo da ćemo natječajem potaknuti interes znanstvenika za nastavak njihovih istraživačkih karijera u Hrvatskoj te pridonijeti modernizaciji hrvatskog visokoobrazovnog i istraživačkog sustava kao i povećanju kompetitivnosti naših istraživača u europskom istraživačkom prostoru.

Najveće financiranje je 50.000 eura godišnje za prirodne, biomedicinske, tehničke i biotehničke znanosti te 30.000 eura godišnje za društvene i humanističke znanosti. Rok za prijavu projekata je 15. travnja 2008. godine, a rezultati će biti poznati početkom 2009.

1.2.2. Program Gost

Program Gost otvoren je za prijavu od 2005. godine. Program omogućuje znanstvenicima iz inozemnih ustanova rad na znanstvenoistraživačkom projektu u Hrvatskoj, u trajanju od 3 do 12 mjeseci, a prijaviti se mogu istraživači iz akademske zajednice ili industrije koji žive izvan Hrvatske. Programom se podržavaju gostujući profesori koji će dolaskom prenijeti i uspostaviti nove tehnologije i znanja, uspostaviti suradnju i zajedničke projekte s hrvatskim ustanovama ojačavajući time veze Hrvatske s međunarodnom znanstvenom zajednicom. Najveće moguće financiranje iznosi 75.000 eura po projektu.

1.2.3. Programi Senior i Povratnik

Otvaranje velikog broja novih radnih mjesta u sustavu znanosti i visokog obrazovanja otvorilo je mogućnosti zapošljavanja znanstvenika iz inozemstva, uglavnom povratnika iz hrvatske dijaspore. Administrativne procedure koje znanstvenici moraju provesti prilikom povratka u Hrvatsku često su vrlo dugotrajne. Stoga je Zaklada raspisala programe kojima se osigurava podrška znanstvenicima povratnicima i znanstvenicima koji se žele zaposliti u Hrvatskoj za vrijeme dok se navedene procedure ne riješe. Ti programi osiguravaju plaću znanstveniku dok se njegov status ne regulira u odnosu na nadležno ministarstvo, troškove preseljenja i početna sredstva za provođenje projekta kroz program **Senior**, kao i troškove opreme za opremanje laboratorija kada ostvare radni odnos kroz program **Povratnik**. Zajednički cilj ovih programa je vrhunskim znanstvenicima koji su ostvarili nezavisnu istraživačku karijeru u inozemstvu omogućiti uvjete za provođenje visoko kvalitetnih istraživanja u Hrvatskoj.

Program Senior otvoren je od 2004. godine, a program Povratnik od 2006. godine. Najveće financiranje predviđeno navedenim programima je 750.000,00 kuna po projektu. U okviru programa Senior Zaklada je do sada financirala tri projekta, od čega jedan projekt stranog znanstvenika, a u okviru programa Povratnik prihvaćeno je pet projekata.

1.2.4. PostDoc

Povećanje znanja i broja ljudi koji posjeduju znanje i mobilnost istraživača ključno je za mlade istraživače u fazi poslijedoktorske izobrazbe. Kako bi se ostvarilo povećanje kompetencija mladih istraživača koji su nedavno stekli doktorat znanosti, otvoren je program PostDoc kojim se podržavaju postdoktorandi zaposleni na hrvatskim znanstvenim ustanovama za odlazak na inozemne ustanove te postdoktorandi iz inozemnih akademskih ustanova i industrije za rad na znanstvenoistraživačkom projektu u Hrvatskoj. Zaklada podržava boravak kandidata u inozemstvu u trajanju od 3 do 12 mjeseci nakon čega se kandidati vraćaju na svoje matične ustanove.

Najveće financiranje ovim programom je 20.000 eura, a za program je u 2007. bilo predviđeno 2.000.000,00 kuna. U 2007. podržano je 15 projekata u okviru programa PostDoc.

1.2.5. Pregled programa Priljev mozgova

U okviru programa Priljev mozgova Zaklada je u 2007. godini, imala za prijavu otvorena četiri natječaja: Gost, Senior, PostDoc i Povratnik. U Tablici 2 prikazani su troškovi programa Priljev mozgova. Program Povratnik raspisan je temeljem preostalih sredstava planiranih za programe Gost, Senior i PostDoc za 2006. godinu. Taj program otvoren je do 2008. godine, a njegov proračun određivat će se svake godine temeljem preostalih sredstava u okviru programa Priljev mozgova.

Tablica 2. Pregled troškova programa Priljev mozgova

Program	Broj prijavljenih projekata	Broj financiranih projekta	Planirano (kn)	Odobreno projekti (kn)	Razlika (kn)
Gost	6	5	2.000.000,00	1.725.879,00	274.121,00
Senior	2	2	2.000.000,00	1.223.000,00*	777.000,00
PostDoc	24	15	2.000.000,00	1.079.218,00*	920.782,00
Povratnik	8	2**	3.000.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00
Ukupno	40	24	9.000.000,00	3.225.879,00	3.471.903,00

* ugovori o financiranju još nisu potpisani pa iznos nije konačan

** dva projekta su još u proceduri istorazinske procjene

1.3. PODRUČJE FINANCIRANJA - IZOBRAZBA DOKTORANDA

Stipendije za kratkotrajne i duže boravke hrvatskih doktorskih studenata (asistenti i znanstveni novaci) kao i organiziranje nacionalnih tečajeva i ljetnih škola za doktorande doprinose popularizaciji i razvoju znanosti, visokog obrazovanja i tehnologijskog razvoja. Stoga je nužno poticati i omogućiti mladim znanstvenicima razvijanje zanimljive i financijski motivirajuće karijere profesionalnog istraživača. Da bi se osigurali uvjeti za ostvarivanje ovih težnji mladih istraživača, omogućila mobilnost te podigla razina kvalitete doktorskih studija, važno je doktorandima omogućiti izobrazbu koja će se provoditi izvan hrvatskih sveučilišta te izobrazbu u kojoj će sudjelovati priznati inozemni stručnjaci.

2005. otvoreni su programi Stipendije za doktorande i Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande

1.3.1. Stipendije za doktorande

Kako bi se unaprijedila kvaliteta dokorskog studija te se kroz doktorski studij profilirali međunarodno kompetitivni doktorandi, potrebno je omogućiti doktorandima da za vrijeme dokorskog studija borave u međunarodno priznatim istraživačkim grupama na kojima će izrađivati doktorat s visokim znanstveno-istraživačkim doprinosom. Zaklada programom Stipendije za doktorande potiče doktorande zaposlene na hrvatskim znanstvenim ustanovama (asistenti i znanstveni novaci) na odlazak u inozemne ustanove te doktorande zaposlene na inozemnim ustanovama potiče na rad na znanstvenoistraživačkim projektima u hrvatskim znanstvenim ustanovama. Najveći iznos stipendije je 124.500,00 kuna.

1.3.2. Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande

Organiziranjem tečajeva i ljetnih škola na nacionalnoj razini moguće je učinkovitije i racionalnije okupiti najkvalitetnije eksperte te u okviru doktorskih studija studentima ponuditi predavanja i radionice vrhunskih stručnjaka iz zemlje i inozemstva. Organizacija nacionalnih tečajeva i ljetnih škola utječe na kvalitetu doktorskih studija te doprinosi ciljanom razvoju ključnih kompetencija doktorskih studenata. Najviši traženi iznos ovim programom je 100.000,00 kuna.

1.3.3. Pregled programa Izobrazba doktoranda

U okviru programa Izobrazba doktoranda otvorena su dva natječaja: Stipendije za doktorande i Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande. U tablici 3 prikazani su troškovi programa. Taj program otvoren je do kraja 2008. godine, a njegov proračun određivat će se svake godine temeljem preostalih sredstava.

Tablica 3. Pregled troškova programa Izobrazba doktoranda

Program	Broj prijavljenih projekata	Broj financiranih projekta	Planirano (kn)	Odobreno projekti (kn)	Razlika (kn)
Stipendije	12	9	2.000.000,00	461.900,00	1.538.100,00
Tečajevi	2	1	1.000.000,00	93.000,00	907.000,00
Ukupno	14	10	3.000.000,00	554.900,00	2.445.100,00

1.4. PARTNERSTVO U TEMELJNIM ISTRAŽIVANJIMA

Hrvatski sabor je Zakladu osnovao s misijom promocije znanosti, visokog školstva i tehnologijskog razvoja u Republici Hrvatskoj, a s temeljnim ciljem osiguravanja gospodarskog razvoja i poticanja zapošljavanja. S obzirom da razvoj privrede sve više podrazumijeva usku povezanost sa znanstvenim istraživanjima, Zaklada je pokrenula program pod nazivom Partnerstvo u temeljnim istraživanjima kojim akademsku zajednicu želi povezati s industrijom i poduzetništvom.

U okviru programa Partnerstvo u temeljnim istraživanjima, gdje Zaklada ulaže do 70% ukupnih projektnih sredstava, privreda dobiva dodatni poticaj za ulaganje u znanstvena istraživanja. Programom Partnerstvo u temeljnim istraživanjima Zaklada želi osigurati povećanje izvanproračunskog ulaganja u temeljna istraživanja koja se provode na hrvatskim ustanovama. Od partnerske se ustanove, financirane izvan Državnog proračuna, traži osiguravanje 30% ukupnih projektnih sredstava i to direktnom uplatom sredstava na račun matične ustanove na kojoj se planira provesti istraživanje. Sukladno Zakonu o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH, u slučajevima kada Zaklada financira projekte koji će ostvariti komercijalnu dobit, postotak budućeg udjela u dobiti određuje se posebnim ugovorom između voditelja projekta i Zaklade, s tim da taj postotak ne može biti manji od 10%. Najveće financiranje omogućeno projektom je 500.000.00 kuna godišnje od Zaklade i 30% sufinanciranja partnerske ustanove.

Tablica 4. Pregled troškova programa Partnerstvo u temeljnim istraživanjima

Godina	Prijavljeno	Prihvaćeno	Financirano	Sufinanciranje privrede i industrije	Ukupna vrijednost projekata
2006.	12	5	3.524.000,00	1.590.144,00	5.114.144,00
2007.	8	5*	2.930.500,00	1.374.500,00	4.305.000,00
Ukupno	20	10	6.454.500,00	2.964.644,00	9.419.144,00

*dva projekta prijavljena u 2007. godini su još uvijek u evaluacijskoj proceduri

1.5. SOCIOKULTURNA TRANZICIJA IZ INDUSTRIJSKOG U DRUŠTVO ZNANJA

Suradna istraživanja u području ekonomskih, društvenih, političkih i humanističkih znanosti nužna su da bi društvo moglo adekvatno odgovoriti na civilizacijske iskorake koji dolaze s transformacijom u društvo znanja, ali i na konflikte koje ta transformacija donosi. Isto tako, održivi razvoj u društvu znanja nije moguć ako društveni procesi i ciljevi nisu usklađeni s ciljevima ekonomskog i tehnološkog razvoja, odnosno s konkurentnošću i rastom domaćeg proizvoda.

Zaklada stoga, podržava projekte koji imaju naglasak na poboljšanju prijenosa znanja i informacija na sve društvene slojeve, istraživanje opcija i mogućih putova u razvitku društva znanja, gospodarske, socijalne i kulturne posljedice uključivanja u Europsku uniju, nove oblike upravljanja u javnom sektoru, novim oblicima građanskog djelovanja i ostvarivanju kulturalnog identiteta hrvatskih građana, interdisciplinarna istraživanja društvenih pitanja, iznalaženje rješenja za strateške probleme, isključivo regionalnog ili nacionalnog značenja.

Prvi program koji je otvoren u ovom strateškom području Zaklade je Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja.

1.5.1. Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja – projekt koordinacije

S obzirom na to da je sustavno izgrađeno nazivlje jedan od temeljnih preduvjeta svakoga međunarodno priznatog jezika te da se u sklopu pristupnih pregovora s Europskom unijom svakodnevno prevode mnogobrojni dokumenti za područja za koja u hrvatskome jeziku ne postoji izrađeno nazivlje, Upravni odbor Zaklade smatra nužnim poduprijeti inicijativu Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika i stvoriti potrebne preduvjete kako bi se temeljito proučilo nazivlje pojedinih struka i izradili nužni obrasci za njegovu izgradnju, usustavljanje i kontinuiranu skrb o njemu. Zbog toga je Upravni odbor Zaklade odlučio raspisati dva kruga natječaja kojim će u prvome krugu tražiti nacionalnoga koordinatora za istraživačke projekte prijavljene u drugom krugu čiji bi cilj bio stvoriti nužne preduvjete za sustavnu skrb o hrvatskom nazivlju i uspostaviti potrebnu interdisciplinarnu suradnju među stručnjacima pojedinih struka.

1.6. MEĐUNARODNI PROGRAMI

1.6.1. Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe Europske znanstvene zaklade (ESF)

Europska znanstvena zaklada (ESF) djeluje kao katalizator razvoja europske znanosti na način da spaja vodeće znanstvenike i organizacije koje ih financiraju, potiče raspravu o ključnim temama te planira i implementira inicijative u vezi znanosti i znanstvene politike na Europskoj razini. Ove ciljeve ESF ostvaruje kroz različite instrumente koje pokreće u skladu sa svojim strateškim opredjeljenjem razvoja znanstvene strategije, znanstvene sinergije te znanstvenim upravljanjem. U okviru svog programa, Zaklada je u 2007. godini najviše sudjelovala u ESF programima koji potiču znanstvenu sinergiju, a to su programi EUROCORES i programi istraživačkog umrežavanja. Programi EUROCORES odnose se na kolaborativne istraživačke programe, a cilj im je stvaranje kritične mase potrebne za znanstvenu izvrsnost. Cilj programa istraživačkih umrežavanja (*Research Networking Programmes – RNPs*) je stvaranje mreže znanstvenika koji će u razdoblju od 4-5 godina raditi na značajnim znanstvenim pitanjima unutar teme konkretnog programa. Ključni ciljevi ovih programa su dijeljenje znanja i stručnosti, razvoj novih tehnika, izobrazba mladih znanstvenika i stvaranje interdisciplinarnog foruma.

1.6.2. EMBO potpora za uspostavu laboratorija

Kako je jedan od strateških ciljeva Zaklade upravo podržati povratak hrvatskih znanstvenika te njihovo uključivanje u programe europskih znanstvenih organizacija, u **lipnju 2006.** godine pridružila se inicijativi te objavila natječaj **EMBO potpora za uspostavu laboratorija**. Natječaj omogućava povratak znanstvenika koji su bar dvije uzastopne godine proveli izvan Hrvatske, a kako bi uspostavili laboratorij u Hrvatskoj, proveli istraživanje u trajanju od 3 do 5 godina te razvili znanstvenu karijeru unutar Europske znanstvene zajednice. Hrvatska je u prosincu 2007. godine, već drugu godinu zaredom, podržala najuspješnijeg kandidata sukladno rezultatima evaluacije koju provodi EMBO, a koji se vratio u Hrvatsku.

1.6.3. Europsko društveno istraživanje

Europska znanstvena zaklada (ESF) potaknula je 2001. godine međukulturni europski projekt pod nazivom *European Social Survey (ESS)* sa svrhom kontinuiranog praćenja promjena u društveno-političkim stavovima i vrijednostima građana europskih zemalja. ESS se trenutno provodi u više od dvadeset europskih zemalja, s time da se sa svakim novim krugom istraživanja broj uključenih zemalja povećava.

Uz ESF, u financiranju ESS-a sudjeluju i Europska komisija i nacionalne zaklade pojedinih zemalja koje financiraju terenska istraživanja na području svake od zemalja sudionica. Istraživanje se provodi svake dvije godine kako bi se stekao što bolji uvid u tijek spomenutih promjena i kako bi se omogućile usporedbe među europskim zemljama nakon objavljivanja rezultata istraživanja.

1.6.4. Pregled Međunarodnih programa

U okviru područja Međunarodnih programa otvorena su tri natječaja čiji su troškovi prikazani u Tablici 5. S obzirom da u okviru programa Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a Zaklada financira sudjelovanje u programima istraživačkog umrežavanja i programima EUROCORES, u tablici su navedeni podatci za svaki od programa pojedinačno, uz napomenu da planirani proračun za oba programa iznosi 6.000.000 kuna.

Tablica 5. Pregled troškova programa Međunarodni programi

Program	Broj prijava	Broj odobrenih prijava	Planirano (kn)	Odobreno projekti (kn)	Razlika (kn)
Potpora uključivanju u ESF – programi istraživačkog umrežavanja	2	2	6.000.000,00	135.000,00	5.865.000
Potpora uključivanju u ESF – programi EUROCORES	7	0*		0*	
EMBO potpora	5	1	2.100.000,00	2.100.000,00	0
Europsko društveno istraživanje	2	1	300.000,00	296.000,000	4.000,00
Ukupno	16	4	8.400.000,00	2.531.000,00	5.869.000,00

*još u proceduri

1.7. NAGRADE

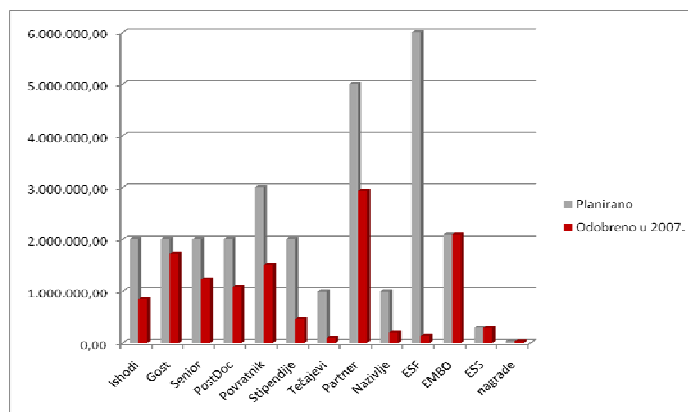
Kako bi ostvarila promociju znanstvenoistraživačkog rada i poticanje studenata na bavljenje znanstvenim istraživanjima Zaklada je u suradnji s Novim listom, treću godinu zaredom, raspisala natječaj za nagradu ZNANOST, a drugu godinu u nizu pokrenut je i natječaj za idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST, rezultat suradnje Zaklade, Novog lista i Akademije primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci. Natječajem za nagradu ZNANOST ističu se studenti diplomskih, preddiplomskih i dodiplomskih studija koji su tijekom prethodne akademske godine objavili znanstveni rad, a natječajem idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST, studenti i apsolventi Akademije primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci koji predlože idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST.

Nagrada ZNANOST se dodjeljuje trima autorima najboljih radova, po jedna u području prirodnih i biomedicinskih znanosti, tehničkih i biotehničkih znanosti te u području društvenih i humanističkih znanosti. Nagradu zajednički dodjeljuju Zaklada i Novi list, a sastoji se od 10.000 kuna, koje dodjeljuje Zaklada, i prijenosnog računala, koje dodjeljuje Novi list. Autora idejnog rješenja skulpture nagrade ZNANOST Zaklada nagrađuje novčanim iznosom od 5.000 kuna.

1.8. PREGLED ULOŽENIH SREDSTAVA U 2007. GODINI

Na slici 7. prikazana je iskorištenost programa Zaklade, tj. odnos između planiranog proračuna programa i odobrenih sredstava u 2007. godini. Kao što prikazuje slika 7, najveći dio planiranih sredstava dodijeljen je za programe Gost, Senior i PostDoc, a najmanje za programe ESF-a, Tečajeve i Stipendije za doktorande. Programi

EMBO, ESS i nagrade, sukladno natječaju, financiraju samo jedan projekt pa su sva planirana sredstva za te programe i utrošena. U 2007. godini Zaklada je ukupno odobrila 12.634.847,00 kuna.

Slika 7. Pregled planiranih i odobrenih sredstava (u kunama) po programima za 2007. godinu

2. Organizacijska struktura Zaklade

Zakladom upravlja **Upravni odbor** na čijem je čelu predsjednik Upravnog odbora. Nadležnost Upravnog odbora određena je Statutom Zaklade i Zakonom o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske.

Upravni odbor Zaklade čini sedam članova koji između sebe biraju predsjednika Upravnog odbora te dva zamjenika. U 2007. godini završio je četverogodišnji mandat predsjedniku Upravnog odbora i njegovim dvama zamjenicima te je Zaklada nadležnim tijelima uputila poziv za predlaganje novih članova. U lipnju 2007. godine u Upravni odbor su na četverogodišnji mandat imenovani prof. dr. sc. Pero Lučin, prof. dr. sc. Rudolf Scitovski i prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević. Na 35. sjednici Upravnog odbora članovi su za predsjednika Upravnog odbora ponovno izabrali prof. dr. sc. Peru Lučina, a za njegove zamjenike prof. dr. sc. Dunju Brozović Rončević i akademika Zvonka Kusića. U 2007. godini Upravni odbor održao je 10 sjednica. Dnevni redovi sjednica nalaze se u prilogu ovom izvješću (Prilog 2).

Upravni odbor Zaklade čine:

prof.dr. Pero Lučin, predsjednik
 prof.dr. Dunja Brozović Rončević, zamjenica predsjednika
 akademik Zvonko Kusić, zamjenik predsjednika
 prof. dr. Željko Dujić
 doc. dr. Alemka Markotić
 prof. dr. Rudolf Scitovski
 prof. dr. Mladen Žinić

Članove **Izvršnog odbora** imenuje Upravni odbor na razdoblje do dvije godine po kompetencijama potrebnim za svako područje rada. Izvršni odbor formira se po područjima rada - interno osiguranje kvalitete za koje je u veljači 2007. imenovana dr. sc. Alenka Gagro, područje prezentacije Zaklade u javnosti za koje je u svibnju 2007. imenovana prof. dr. sc. Melita Kovačević i područje ulaganja i plasmana sredstava. Izvršni odbor predlaže Upravnom odboru plan aktivnosti i po potrebi sudjeluje na sjednicama.

Međunarodni savjet (*International Advisory Board*) pomaže i savjetuje Upravni odbor o pitanjima relevantnim za razvoj Zaklade. Čine ga članovi upravnih struktura srodnih europskih zaklada: *Finska akademija, Švicarska nacionalna zaklada za znanost, Njemačka znanstvena zaklada i Irska znanstvena zaklada.*

Savjet Zaklade čine stručnjaci za pojedina strateška područja Zaklade. Savjet Zaklade broji po 5 članova, stručnjaka za svako područje (dva iz Hrvatske, jedan predstavnik dijaspore i dva stručnjaka iz inozemstva).

Evaluacijski odbor, koji broji 3 do 5 članova, zadužen je za evaluaciju prijava na natječaje Zaklade i osniva se za svaki program posebno. U 2006. godini 37 hrvatskih i 14 inozemnih stručnjaka bili su evaluatori Zaklade.

Poslovanje Zaklade vodi se iz **ureda Zaklade u Rijeci** gdje je smještena asistentica predsjednika Upravnog odbora te programski koordinatori Zaklade. Zaklada ima 5 djelatnika zaposlenih na puno radno vrijeme.

Asistentica predsjednika Upravnog odbora rukovodi administrativnim radom Zaklade, pomaže Upravnom odboru u ostvarivanju programskih ciljeva, zadužena je za svakodnevnu dokumentaciju kao i za cjelokupnu dokumentaciju o objavljenim programima.

Programski koordinator rukovodi administraciju programa Zaklade, priprema i prikuplja potrebne materijale za provođenje, evaluaciju i izvještavanje programa Zaklade, organizira aktivnosti Zaklade vezane uz programe koje financira Zaklada (radionice, konferencije, sastanke i ostale aktivnosti).

Tajnica Zaklade koordinira aktivnosti Zaklade u Zagrebu te je zadužena za svu korespondenciju Zaklade u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Vođenje poslovnih knjiga Zaklade te izradu financijskih izvještaja obavlja **knjigovodstveno-računovodstveni servis** u Zagrebu. **Sistem-inženjer** je zadužen za poslove izrade i održavanja mrežnih stranica Zaklade, održavanje njihova sadržaja te tehničko održavanje serverskog računala, za pružanje podrške u poslovima organizacije i uređivanja sadržaja mrežnih stranica Zaklade te za razvoj sustava za elektroničku prijavu projekata i elektroničke baze evaluatora. Zaklada također ima sklopljen ugovor s **odvjetničkim uredom** koji pruža stručnu pravnu pomoć radi osiguranja zakonitog ostvarivanja djelatnosti Zaklade.

2.3. Međunarodne aktivnosti

Nakon što je ukinut moratorij na prijavu za članstvo u Europskoj znanstvenoj zakladi (*European Science Foundation, ESF*) 2007. Zaklada je podnijela zahtjev za članstvo u toj prestižnoj organizaciji. Na 34. godišnjoj skupštini ESF-a, održanoj u Strasbourgu 30. studenoga 2007. godine, Zaklada je postala punopravnom članicom ove znanstvene organizacije.

Radi boljeg upoznavanja s procedurama Europske znanstvene zaklade vezano uz EUROCORES programe, osoblje Zaklade je sudjelovalo na radionici pod nazivom *Administrative and financial workshop – EUROCORES*. Organizator radionice bila je Europska znanstvena zaklada, a na njoj su bile predstavljene nove EUROCORES procedure koje će se početi primjenjivati od 2008. godini.

Uz aktivnosti vezane za pripremu dokumentacije za postupak učlanjenja u ESF, Zaklada je imala priliku ugostiti i dr. Johna Marksa, glavnog izvršnog direktora Europske znanstvene zaklade. Dr. Marks je posjetio Hrvatsku u listopadu 2007. godine te je u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti održao predavanje pod naslovom **"How can Croatia benefit from the European Science Foundation?"**.

Zaklada je i u 2007. godini nastavila s aktivnim sudjelovanjem u Europskoj mreži istraživačkih karijera (*European Network on Research Careers – ENRC*). Mreža povezuje preko 40 europskih organizacija koji financiraju istraživanja, ministarstva i predstavnike Europske komisije koji se sastaju 2 puta godišnje da bi raspravljali o aktualnim temama vezanim uz istraživačke karijere, razmjenjivali međusobna iskustva te pokretali inicijative vezane za razvoj istraživačkih karijera na europskoj razini.

U suradnji s Njemačkom znanstvenom zakladom organizirana je bilateralna radionica *Field Theory, Non-commutative Geometry and Strings*, Zagreb. Radionica je okupila hrvatske, njemačke i druge strane znanstvenike u navedenom znanstvenom području.

Zaklada sudjeluje u pet Tempus projekata koji su namijenjeni međusveučilišnoj suradnji zemalja EU zemljama partnerima iz regija zapadnog Balkana, istočne Europe, srednje Azije, sjeverne Afrike i Bliskog istoka.

3. Imovina Zaklade

3.1. Prihodi Zaklade u 2007. godini

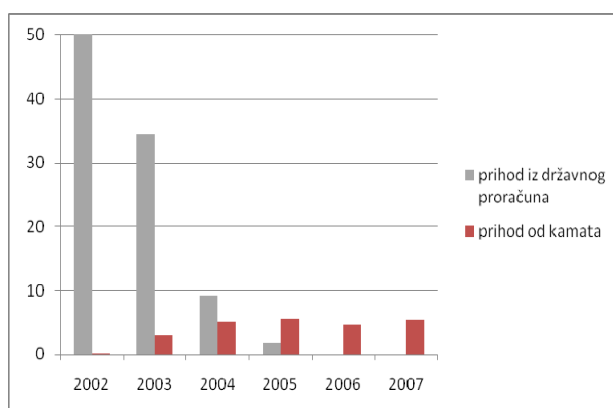
Zaklada je u 2007. godini imala 5.405.651,43 kuna prihoda, koji predstavljaju prihode od kamata na oročene depozite. Sav prihod u 2007. godini ostvaren je putem plasmana imovine (Tablica 7). Sredstva se oročavaju kod prvorazrednih poslovnih banaka, a radi postizanja što boljih uvjeta oročavanja pozivi za dostavu ponuda uvjeta oročenja šalju se na tri banke (Raiffeisen banka, Zagrebačka banka i Privredna banka). Ovisno o financijskim potrebama Zaklade vezano uz isplate projektnih sredstava, sredstva se oročavaju najčešće na tri mjeseca, ili kraće.

Tablica 7. Prihodi od kamata u 2007. godini

Broj ugovora	Datum sklapanja ugovora	Rok deponiranja	Iznos depozita	Kamatna stopa	Prihod od kamate
Z000052028	14.12.06.	14.02.2007.	3.200.000,00	4,31%	23.019,10
Z000052010	14.12.06.	14.03.2007.	102.000.000,00	4,61%	1.139.837,01
Z000057353	05.01.07.	25.01.07.	1.500.000,00	2,70%	2.191,35
PBZ 8310165778	14.03.07.	16.04.07.	1.800.000,00	4,20%	6.825,00
PBZ 8310165785	14.03.07.	16.05.07.	2.300.000,00	4,35%	17.268,90
PBZ 8310165792	14.03.07.	14.06.07.	102.000.000,00	4,75%	1.221.205,48
Z000098746	31.05.07.	14.06.07.	2.000.000,00	3,30%	2.492,19
Z000102788	14.06.07.	16.07.07.	2.300.000,00	5,20%	10.244,70
Z000102796	14.06.07.	14.08.07.	800.000,00	5,50%	7.190,45
Z000102807	14.06.07.	14.09.07.	101.700.000,00	5,80%	1.455.569,93
Z000116357	20.07.07.	03.09.07.	2.000.000,00	6,10%	14.653,61
Z000135920	14.09.07.	15.10.07.	2.300.000,00	5,80%	11.039,88
Z000135946	14.09.07.	14.11.07.	3.400.000,00	5,80%	32.187,79
Z000135954	14.09.07.	14.12.07.	98.000.000,00	6,00%	1.434.068,41
Z000158420	06.11.07.	14.12.07.	3.000.000,00	5,90%	17.957,80
Pripis kamata za 2007.					9.899,83
					UKUPNO: 5.405.651,43

Ukupna imovina Zaklade na dan 31. prosinca 2007. godine iznosila je 103.866.314,73 kuna. Od ukupne imovine Zaklade, oko 48% (49.773.216,50 kuna) je osnovna imovina koja, prema Zakonu o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH i Statutu Zaklade mora doseći 100.000.000,00 kuna. Osnovna imovina Zaklade raste proporcionalno uplatama iz državnog proračuna (sukladno članku 18. Zakona o zakladama i fundacijama i članku 10. stavku 3. Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH, Zaklada je obvezna u zakladni upisnik upisati povećanje osnovne imovine za iznos 50% godišnjih prihoda iz državnog proračuna) i ne smije se trošiti. Obzirom da ni u 2007. godini Zaklada nije primila niti jednu uplatu iz državnog proračuna, osnovna imovina Zaklade nije se povećala.

Slika 9. prikazuje prihode Zaklade u razdoblju od njena osnivanja do kraja 2007. godine. Posebno su prikazani prihodi iz Državnog proračuna, a posebno prihodi od kamata.

Slika 9. Prihodi Zaklade od njenog osnivanja

3.2. Rashodi Zaklade u 2007. godini

Rashodi Zaklade u 2007. godini iznosili su 8.763.285,84 kuna. Rashodi u najvećem dijelu (81%) podrazumijevaju troškove isplate projektnih sredstava, što je i osnovna svrha Zaklade. Rashodi su prikazani u Tablici 8. Uz

navedene troškove, Zaklada je u 2007. godini ukupno utrošila 13.318,15 kn u investicije u računalnu opremu (dva računala i uredski писаč).

Tablica 8. Rashodi Zaklade

Elementi	Troškovi
1 Projekti, stipendije, nagrade	7.111.593,54
2 Naknada evaluatorima	87.677,11
3 Radionice	56.050,69
4 Publikacije	59.658,00
5 Troškovi objave natječaja	8.540,00
UKUPNO TROŠKOVI PROGRAMA	7.323.519,34
6 Troškovi plaća zaposlenika	526.806,68
7 Naknada članovima UO, IO, tajnica, sistem inženjer	421.858,78
8 Ostale naknade	982,73
9 Troškovi službenih putovanja	142.634,08
10 Izobrazba i stručno usavršavanje osoblja	31.000,00
11 Naknade zaposlenicima (prijevoz, regres)	27.400,00
UKUPNO TROŠKOVI OSOBLJA	1.150.679,27
12 Računovodstvene usluge	31.720,00
13 Odvjetničke usluge	23.424,00
14 Bankarske usluge	6.313,74
15 Najam prostora	15.600,00
16 Troškovi telefona	15.526,00
17 Poštarina	10.070,07
18 Uredski materijal	24.599,97
19 Sitni inventar	2.349,00
20 Troškovi prezentacije Zaklade	102.747,29
21 Međunarodna suradnja	35.401,19
22 Otpis dugotrajne imovine	20.408,71
23 Ostali nespomenuti troškovi (tečajne razlike, kamate...)	927,26
UKUPNO OPERATIVNI TROŠKOVI	289.087,23
SVEUKUPNO	8.763.285,84

ZAKLADA U 2008.

S ciljem razvoja novog strateškog plana Zaklade i provedbe Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje, Upravni odbor je krajem 2007. započeo sa strukturiranjem aktivnosti i strateških područja za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Sukladno strateškom planu koji će biti izrađen tijekom 2008. godine, bit će planirane i detaljno razrađene i aktivnosti Zaklade. S tim ciljem, Upravni odbor je za početak 2008. godine odredio niz dvodnevnih sastanaka na kojima će se raspravljati sva relevantna područja i teme.

1. Provedba Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje ("Akcijski plan 3%")

Vlada Republike Hrvatska prihvatila je Akcijski plan za poticanje ulaganja u znanost i istraživanja zaključkom na sjednici 18. travnja 2008. u čijoj izradi je sudjelovala i Nacionalna zaklada za znanost. Dosadašnje aktivnosti i programi Zaklade u potpunosti se podudaraju s ciljevima i zadacima Akcijskog plana. Tim planom postavljaju su precizni zadatci Nacionalnoj zakladi za znanost koja postaje jedan od ključnih instrumenata za njegovu provedbu. Navodimo najvažnije zadatke Akcijskog plana koji se postavljaju Zakladi:

1. Najveći problem trenutačnog sustava financiranja znanstvenih istraživanja je nedovoljno prepoznavanje te stoga neadekvatno financiranje izvrsnosti i nedostatak „top-down“ pristupa znanstvenim istraživanjima. Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske je u posljednjih nekoliko godina pokrenula niz takvih programa, a u skladu sa svojim Strateškim planom 2004. – 2008. Stoga je Zakladu nužno restrukturirati i financijski ojačati, kako bi mogla preuzeti središnje mjesto u financiranju visokokvalitetnih i isključivo međunarodno

recenziranih znanstveno-istraživačkih projekata, s naglaskom na područja prirodnih, tehničkih, biotehničkih i biomedicinskih znanosti. Zaklada će se ponajprije orijentirati na kompetitivno financiranje konkurentnih projekata. Vlada Republike Hrvatske obvezuje se da će tijekom 2009. osigurati sredstva nužna za novi iskorak hrvatske znanosti (npr. putem dodjele dionica, izdvajanjem određenog postotka od privatizacije, i dr. – što će biti definirano novim zakonom). Na temelju tih sredstava osnovat će se Fond Zaklade, a imovina Fonda moći će se ulagati sa svrhom povećanja ukupnog prinosa od ulaganja uz poštovanje načela sigurnosti ulaganja imovine, raznolikosti ulaganja i održavanja odgovarajuće likvidnosti. Društvo za upravljanje Fondom odabrat će se javnim natječajem na temelju kriterija koje utvrdi Upravni odbor Zaklade posebnim pravilnikom. Iz ostvarene dobiti Upravni odbor Zaklade pokrenut će novi program financiranja projekata koji će obuhvaćati sljedeće:

- sredstva za pokretanje novih istraživačkih grupa (*Installation grant*);
 - visokokompetitivne projekte u unaprijed određenim područjima;
 - kolaborativne mreže izvrsnosti;
 - privlačenje najkompetentnijih znanstvenika iz svijeta
2. Od Zaklade se očekuje da nastavi s razvijanjem financijskih instrumenata za razvitak istraživačkih karijera.
 3. Sustavno razvijanje poslijedoktorske faze i osamostaljivanje istraživača jedan je od ključnih zadataka Akcijskog plana. Zbog toga je potrebno pokrenuti financijske instrumente uspostavnih potpora (*installation grants*) za poslijedoktorande na nacionalnoj i na institucijskoj razini.
 4. Uz odgoj i školovanje vlastitih istraživača, iznimno značajan preduvjet za razvoj istraživačkih i inovacijskih kapaciteta je privlačenje istraživača iz inozemstva, kako hrvatskih istraživača koji trenutno rade u inozemstvu, tako i stranih državljana. Zaklada i MZOŠ trebaju proširiti postojeće financijske potpore (Programi Gost i Povratnik Zaklade, Fond „Jedinstvo uz pomoć znanja“) i uspostaviti nove mehanizme financijske potpore znanstvenicima iz inozemstva koji dolaze raditi u Hrvatsku, kao i za stipendiranje doktoranada iz Hrvatske u njihovim laboratorijima u inozemstvu.
 5. Tijekom 2008. i 2009. godine MZOŠ i Zaklada trebaju razraditi mjere koje će poticati suradnju istraživača i destimulirati zastarjele problematike i neproduktivna istraživanja.
 6. Financijskim instrumentima MZOŠ i Zaklada razradit će sustav poticanja stvaranja kolaborativnih mreža izvrsnosti i okrupnjivanja istraživanja u kolaborativnim istraživačkim programima.
 7. Zaklada će kvalitetno financirati najperspektivnije projekte i istraživače, te ciljanim natječajima poticati istraživanja u skladu s postavljenim prioritetima.
 8. MZOŠ i Zaklada razvit će financijske instrumente kojima će se poticati komunikacija znanosti i javnosti, a sredstva koja gospodarstvo ulaže u na taj način verificirane projekte smatrat će se ulaganjem u temeljna istraživanja i kao takva će se moći iskoristiti za umanjenje porezne osnovice.
 9. MZOŠ i Zaklada uvest će obvezu godišnjeg objavljivanja sažetaka za javnost o radu na ugovorenim projektima i organizirati njihovu prezentaciju na svojim internetskim stranicama.

2. Strateški plan 2008. - 2012.

Tijekom 2008. godine, Upravni odbor pristupit će izradbi novog strateškog plana za iduće četverogodišnje razdoblje. Strateški plan je temeljni dokument koji usmjerava i definira rad Zaklade, zadatke koji se planiraju postići i dinamiku njihovog ostvarivanja. Za svrhu raspravljanja glavnih odrednica rada Zaklade u sljedećem razdoblju, Upravni odbor tijekom 2008. godine planira održavanje nekoliko dvodnevnih sastanaka. Posebna pozornost bit će posvećena fokusiranju strateških područja u koja će se vršiti dodatna ulaganja i čiji će se razvoj poticati.

Posebni naglasak razvoja strateškog plana Zaklade bit će i na uspostavljanju i daljnjem razvoju mreža suradnje sa stranim Zakladama i ustanovama. Pritom će Zaklada jačati postojeće inicijative u koje je uključena, ali će se dodatno razvijati i pokretati nove suradnje posebice sa sličnim centralnoeuropskim zakladama.

Dodatne rasprave usmjerene su k razvoju organizacijske strukture, odnosno definiranju i usmjeravanju organizacijske strukture. Pritom, posebno je potrebno dodatno definirati ulogu Savjeta Zaklade te fokusirati suradnju s Međunarodnim savjetom Zaklade.

3. Programi Zaklade

Krajem 2007. godine, u suradnji s Nacionalnim vijećem za znanost i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa dovršeni su uvjeti prijave na natječaj Uspostavne potpore koji će za prijavu biti otvoren 2008. godine. Taj natječaj prvi je korak u poticanju razvoja istraživačkih karijera, a izrađen je sukladno iskustvima Zaklade u natječaju EMBO *Installation Grants* i sličnim natječajima europskih zaklada. Radno tijelo Zaklade, Nacionalnog vijeća za znanost i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa će i u 2008. raditi na izradi natječaja kojima će se uspostaviti struktura podrške istraživačkih karijera.

U 2008. godini završavaju svi rokovi za prijavu na natječaje koji su raspisani sukladno Strateškom planu 2004.-2008. Paralelno s izradbom novog Strateškog plana radit će se i na raspisivanju novih programa. Pritom, Zaklada će otvoriti nove rokove za prijavu za programe mobilnosti mladih istraživača (PostDoc i Stipendije za doktorande) kao i program Partnerstvo u temeljnim istraživanjima kojim će se privlačiti izvanproračunska sredstva u financiranje znanstvenih istraživanja. Novi programi i njihovi proračuni bit će otvarani sukladno strukturi financiranja znanstvenih istraživanja u Republici Hrvatskoj i sredstvima kojima raspolaže Zaklada.

4. Međunarodne aktivnosti i programi

Kroz suradnju s Njemačkom znanstvenom zakladom, pokrenuta je izradba programa kojim će se financirati međunarodna suradnja hrvatskih i inozemnih istraživačkih grupa. Program će se raspisati tijekom 2008. a prijava će se sastojati od dva koraka – prvi korak je prijavljivanje bilateralnog simpozija kojim se pokreće i raspravlja suradnja istraživačkih grupa, a drugi korak je prijava zajedničkog projekta. Pritom, projekt mora financirati nacionalna ustanova te će se evaluacije provoditi neovisno.

Zaklada će i u 2008. godini nastaviti aktivno sudjelovati u Europskoj mreži istraživačkih karijera (*European Network on Research Careers – ENRC*). Na taj će način nastaviti suradnju i razmjenu iskustava te sudjelovati u pokretanju novih inicijativa u području razvoja istraživačkih karijera zajedno sa srodnim organizacijama iz cijele Europe.

Na inicijativu Mađarske znanstvene zaklade (*Hungarian Scientific Research Fund, OTKA*), pokrenut je razvoj međunarodne istorazinske procjene (*peer review*) u centralnoj Europi u koju je uključena i Nacionalna zaklada za znanost. Suradnja zaklada s područja centralne Europe pokrenuta je s ciljem razvoja sustava evaluacija i imenovanja evaluatora koji bi omogućio međunarodnu suradnju i razvoj standarda evaluacijske procedure. Prvi sastanak udruženja održat će se tijekom 2008. godine u Opatiji.

5. Mobilnost i priljev mozgova

U prosincu 2007. godine Zaklada je održala Okrugli stol pod nazivom „Mobilnost i priljev mozgova“. Jedan je od zaključaka radionice bio i da će Nacionalna zaklada za znanost u budućnosti pokušati olakšati dolazak znanstvenicima u Hrvatsku. Stoga će Zaklada u 2008. godini pokrenuti Forum namijenjen znanstvenicima koji dolaze u Hrvatsku. Na Forum su pozvani svi znanstvenici koji su već došli u Hrvatsku kako bi svojim savjetima pomogli znanstvenicima koji tek namjeravaju doći u Hrvatsku. Osim toga, svi znanstvenici koji se susretnu s bilo kakvim problemom oko dolaska u Hrvatsku mogu se na Forumu obratiti za pomoć i Zakladi koja će u kontaktu sa nadležnim državnim tijelima pokušati pronaći rješenje za eventualne probleme.

Kako se pomoć ne bi pružala samo u situacijama kada se pojave problemi oko dolaska, Zaklada će tijekom 2008. godine organizirati i sastanak na kojem će se raspravljati o najčešćim problemima i pokušat će se pronaći generalna rješenja za budućnost. Sastanku će, osim predstavnika Zaklade i znanstvenika, prisustvovati i pozvani članovi nadležnih ministarstava (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo unutarnjih poslova) te će se pokušati pronaći zadovoljavajuća zakonska rješenja. Kod dolaska u Hrvatsku znanstvenicima problem predstavlja restriktivna zakonska regulativa, koja postoji u svrhu izbjegavanja rada na crno ili nelegalnog ulaska u Hrvatsku. Cilj je Zaklade, a trebao bi biti i cilj zakonodavca, da se znanstvenicima olakša dolazak i to na način da budu jedna od povlaštenih kategorija prilikom ulaska u državu.

Zaklada planira izdati i vodič za znanstvenike koji dolaze u Hrvatsku. Vodič će sadržavati konkretne savjete oko dolaska u Hrvatsku, ali i zakonsku regulativu koja se tiče dolaska. Vodič će se nadopunjavati i mijenjati u skladu sa zakonskim izmjenama, te biti dostupan na mrežnim stranicama Zaklade.

6. Promocija aktivnosti Zaklade

Uz mjesečni elektronički i periodični tiskani glasnik, publikacije o završenim programima te letke, prezentacija programa i aktivnosti Zaklade tijekom 2008. godine bit će dopunjena izradbom dodatnih promotivnih i informativnih materijala te češćom zastupljenosti u medijima voditelja projekata koje financira Zaklada, a kroz koje će se prezentirati i rad, vrijednosti i misija Zaklade. Programi i uspješni pojedinci bit će predstavljeni u specijaliziranim televizijskim emisijama te specijaliziranim rubrikama dnevnih i tjednih novina.

Nadalje, Zaklada planira nastavak suradnje s Novim listom na promociji znanstvenoistraživačkog rada tijekom studija u okviru zajedničkog projekta Nagrada ZNANOST, koji uključuje natječaj za nagradu ZNANOST te natječaj za Idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST. Natječajni će biti redovito predstavljeni u Novom listu, a rezultati natječaja i vijesti o svečanoj dodjeli nagrada bit će objavljeni i u drugim medijima.

Dobitnici sredstava Zaklade u okviru programa Povratnik, Partnerstvo, Gost i Senior bit će predstavljeni tijekom svečanih potpisivanja ugovora ili kroz intervju u rubrikama i emisijama koje se bave znanosti.

Na svim hrvatskim sveučilištima te na institutima koji za to pokazuju zanimanje, administrativno osoblje održat će prezentaciju aktivnosti i financijskih instrumenata Zaklade, cilj kojih je programe približiti korisnicima. Prezentacije će biti održane u okviru drugih aktivnosti sveučilišta ili pojedinih fakulteta.

U skladu s razvijanjem strateškog plana Zaklade za sljedeće četverogodišnje razdoblje, redovito će se najavljivati i u medijima predstavljati novi programi i aktivnosti.

7. Aktivnosti u Europskoj znanstvenoj zakladi

S obzirom da Zaklada od siječnja 2008. godine stupa u punopravno članstvo Europske znanstvene zaklade (ESF), u 2008. godini će se intenzivirati aktivnosti vezane uz ESF. Kroz sudjelovanje na Generalnoj skupštini i relevantnim Stalnim odborima ESF-a (*Standing Committee*) Zaklada će biti uključena u razvoj budućih aktivnosti i programa ESF-a, kao i sudjelovati u oblikovanju znanstvene politike na europskoj razini. Osoblje Zaklade će sudjelovati na relevantnim sastancima te na taj način razmjenjivati iskustva i širiti partnerstva sa srodnim organizacijama. Putem svojim mrežnih stranica, Glasnika i prezentacija, Zaklada će intenzivno promovirati financijske instrumente ESF-a i poticati uključivanje hrvatskih znanstvenika u različite aktivnosti i programe Europske znanstvene zaklade. Posebna promocija radit će se za teme EUROCORES programa na koje će biti organizirane gostujuće prezentacije na zainteresiranim ustanovama. Na ovaj način Zaklada će preuzeti proaktivnu ulogu u poticanju hrvatskih znanstvenika na međunarodnu suradnju i umrežavanje, kao i uspostaviti blisku suradnju s ostalim organizacijama sličnog karaktera.

ZAKLJUČAK

Nacionalna zaklada za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske formalno se priključila europskoj obitelji sličnih organizacija, postavši punopravnom članicom Europske znanstvene zaklade (*European Science Foundation*, ESF), a sadržajno - standardima i kvalitetom svojega djelovanja. Ulaganjem u ljude i ideje te poticanjem suradnje, promičući izvrsnost i pomažući projekte koji izravno doprinose razvoju Republike Hrvatske, Zaklada doprinosi uključivanju Hrvatske u europski istraživački prostor te pomaže transformaciju hrvatskog društva u društvo znanja i gospodarstva temeljenog na znanju.

Dosadašnji rad Zaklade prepoznat je kao jedan od stupova izvrsnosti u hrvatskoj akademskoj zajednici. U protekle četiri godine Zaklada je razvila cjelovit instrumentarij za kvalitetno vrednovanje znanstvenog istraživanja i uspostavila mrežu evaluatora u zemlji i inozemstvu. Stoga Upravni odbor smatra da je Zaklada spremna za prihvaćanje uloge jednog od triju stupova financiranja znanstvenih istraživanja u Hrvatskoj u tijesnoj suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, nacionalnom Agencijom za znanost i visoko obrazovanje te agencijama osnovanim za provedbu nacionalne tehnološke politike (Hrvatski institut za tehnologiju i Bicro). Usklađenim djelovanjem i sustavnom provedbom Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje (hrvatski Akcijski plan 3%), u sljedećem srednjoročnom razdoblju moguće je i u Hrvatskoj stvoriti kapacitet za konkurentna znanstvena istraživanja koja će se moći transformirati prema kvalitetnom visokom obrazovanju, posebice doktorskim studijima, i predstavljati temelj za stvaranje dovoljno široke

inovacijske baze sposobne za razvoj konkurentnih proizvoda i usluga. Zbog toga je potrebno osigurati uvjete za stalni priljev sredstava programima Zaklade, kako kroz Državni proračun, tako i kroz druge izvore, posebice ulaganjem dijela sredstava ostvarenih privatizacijom. Pored toga, potrebno je daljnje fokusiranje ulaganja Zaklade sukladno nacionalnoj razvojnoj strategiji, ali i strategijama znanstvenih i visokoobrazovnih institucija. Stoga će Zaklada prilikom odluka o dodjeli sredstava sve više inzistirati na jasno utvrđenim institucijskim strategijama i strateškim fokusima, posebice strategijama za razvitak istraživačkih karijera i poticanju mladih istraživača.

Vjerujemo da ovo izvješće omogućuje cjelovitu sliku o položaju i budućnosti Nacionalne zaklade za znanost te očekujemo aktivnu podršku Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske u ostvarivanju zacrtanih ciljeva jer jedino transformacija hrvatskog društva u društvo znanja (uključivši i gospodarstvo temeljeno na znanju) može jamčiti brži razvoj Hrvatske i bolji život svim njezinim građanima.

U Rijeci, 20. svibnja 2008.

Prof.dr.sc. Pero Lučin
Predsjednik Upravnog odbora